

31. BÖLÜM

HEMŞİRE-HASTA İLETİŞİMİNDE BAKIM TEKNOLOJİLERİ

İlknur TURA¹
Sevilay ERDEN²

GİRİŞ

İletişim, kişilerarası ilişkileri oluşturan, bireyleri, örgütleri ve toplumları bir arada tutan temel bir faktördür. Kişilerarası ilişkiler, bireyin ilişkilerde kendisini yönlendirmesinde ve değişen gereksinimlerini karşılama sürecinde kullanılmaktadır.⁽¹⁻³⁾ Sağlıkta iletişim, sağlık alanında hizmeti verenle hizmeti alan arasındaki kişilerarası ilişkilere dayanmaktadır. Sağlık alanında hizmet alan bireyin/ toplumun sorunlarını belirleyerek gereksinimlerini tanımlayabilmek ve bakımını planlayabilmek için etkili iletişime gereksinim duyulmaktadır. Bu sayede, sunulan hizmet doğrultusunda bireyde yeterliliği gözlemleyerek iletişim becerilerini bilmeyi ve doğru kullanmayı gerekli kılmaktadır.⁽²⁻⁴⁾

Hemşireler, bireylerin bakım gereksinimini belirleyip, bu gereksinimleri karşılamak üzere eğitim almış sağlık profesyonelleri olarak her yaş grubundaki ve sosyoekonomik düzeydeki bireylerle sürekli etkileşim halindedir. Bu etkileşimde, bireylerin bakım ihtiyaçlarını karşılamak ve sağlıklarıyla ilişkili sorunlarla baş edebilmelerine yardımcı olmak amacıyla birtakım faaliyetler gerçekleştirilerek hastalara geri bildirimler vermektedirler. Bu nedenle hemşirelerin kişiler arası ilişkilerinin ve iletişim beceri düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir.^(3,5,6)

¹ Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ilknurtura@gmail.com

² Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, sevilaygil@gmail.com

olan yataklarda ya da izole odalarda bulunan yoğun bakım hastalarında hastanın hemşireye ulaşmasının zor olduğu durumlarda teknolojik donanımlı iletişim araçlarının kullanılması hasta sonuçlarını iyileştirecektir. Örneğin nefes alamadığını belirten hastaya havayolu açıklığı sağlama girişimleri, ağrısı olduğunu ifade eden hastaya ağrının yerine ve şiddetine göre ağrı kontrolü uygulamaları yapılabilir. Yapılan çalışmalarda tablet bilgisayar gibi görsel materyallerin sözel iletişim kuramayan hastalarda etkili olduğu, stresi azalttığı, hastalarda iyileşmeyi hızlandırdığı, hasta memnuniyetini arttırdığı ve hemşire bakım kalitesini arttırdığı belirlenmiştir. ^(10-12,21) Ancak, teknolojik iletişim cihazlarının ülkemizde yaygın olarak eğitim öğretimde kullanıldığı bilirse de, sağlık sisteminde de aktif olarak yer alması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu nedenle, hasta değerlendirmelerinde teknolojik tabanlı bir ölçme değerlendirme sistemi hakkında uygulamalar yetersiz olduğundan uluslararası düzeyde araştırmalar da yetersiz kalmaktadır. Bu bağlamda, bilgisayar teknolojisinin kullanımı, Türk klinisyenler tarafından hasta ihtiyaçlarının görünür olmasını, dolayısıyla da tedavi algoritmalarının oluşturulması için yenilikçi bir yöntem sunacaktır. ^(4,10-12-20)

SONUÇ

Hastanın her anında yanında olan ve hastayla en fazla vakit geçiren hemşireler, hasta bakımında kalitenin atırılmasında ve bakımın görünür kılınmasında iletişim teknolojilerinden yararlanmalıdır. Ülkemizde halihazırda kullanılan bir teknolojik iletişim aracı olmamakla birlikte, klinisyenler tarafından resimli iletişim kartları ya da iletişim tahtaları kullanılmaktadır. Bu nedenle hasta bakım gereksinimlerinde teknoloji tabanlı iletişim materyallerinin geliştirilmesine gereksinim vardır. Nitekim hasta merkezli ve bireyselleştirilmiş teknolojik bakım iletişimi, hasta bakımının iyileştirilmesinde ve sağlık personelleri ile güvenli iletişim sağlama önemli rol oynamaktadır.

KAYNAKLAR

1. Küçükközyiğit M ve Şafak P. Arttırıcı ve alternatif iletişim teknikleri. *Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Dergisi*, 2015; 4(1).
2. Cengar H ve Gezer N. Mekanik Ventilatore Bağlı Hastalarda İletişimde Gereksinim Listesi Kullanımının Etkinliği. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, 2015.
3. Bayraktar EP. Sağlık Çalışanlarının İletişim Becerisi Ve Duygu Gereksinimlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hemşirelik Bilimi. Karabük Üniversitesi, 2020.
4. Ertürk Yavuz M ve Çilingir D. Bilgisayar Temelli İletişim Aracının Mekanik Ventilatore Bağlı Hastaların Sözel Olmayan İletişimlerini Sağlamadaki Etkinliği, *Tübitak projesi*,2019.

5. Albayram T. Kalp Ve Damar Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesinde Entübe Hastalarla İletişim Amacıyla Geliştirilen Resimli İletişim Kartlarının Etkinliğinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep, 2016.
6. Bahçıvan G, Sütçüçüçek H, Tangül ÖC. Yoğun bakımda yatan hasta ve yakınlarıyla iletişim, *İç Hastalıkları Dergisi*, 2011;18: 117-122.
7. Avcı İA, Altay B, Uğur H ve ark. Temel sağlık hizmetlerinde çalışan ebelerin iletişim Becerileri, *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2012; 15(3), 161-166.
8. Maviş İ, Toğram AA ve Toğram B. Türkiye’de bir üniversite araştırma merkezinde dil ve konuşma hizmetlerinin değerlendirilmesi: Müşteri memnuniyeti, *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 2010;10(2).
9. Parlayan MA ve Dökme S. Özel Hastanelerdeki Hemşire ve Hastaların İletişim Seviyelerinin Değerlendirilmesi: Bir Hastane Örneği, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2016;13(2).
10. El-Soussi A, Elshafey MM, Othman SY, Abd-Elkader F A. Augmented alternative communication methods in intubated COPD patients: does it make difference. *Egyptian Journal of Chest Diseases and Tuberculosis*, 2015; 64(1): 21-28.
11. Happ MB, Garrett K, Thomas DD, et al. Nurse-patient communication interactions in the intensive care unit. *American Journal of Critical Care*, 2011;20(2), e28-e40.
12. Happ MB, Garrett K, Thomas DD, et al. Effect of a multi-level intervention on nurse-patient communication in the intensive care unit: results of the SPEACS trial. *Heart & lung*, 2014; 43(2), 89-98.
13. Mcsherry, R ve Douglas, M. Innovation in nursing practice: A means to tackling the global challenges facing nurses, midwives and nurse leaders and managers in the future. *Journal of Nursing Management*, 2011; 19:2, 165-169. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2834.2011.01241.x>
14. Şengün, H. Sağlık Hizmetleri Sunumunda İnovasyon. *Med Bull Haseki*, 2016; 54:194-8. DOI: 10.4274/haseki.3057.
15. Abbott MB ve Shaw P. Virtual nursing avatars: Nurse roles and evolving concepts of care. *OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing*, 2016;21:3. www.nursingworld.org (Erişim 22.07.2021).
16. Karadağ M, Işık O, Cankul İ, Abuhanoğlu H. Hekim ve hemşirelerin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2015; 17(1), 160-179.
17. Kumcağız H, Yılmaz M, Balcı ÇS, et all. Hemşirelerin iletişim becerileri: Samsun ili örneği. *Dicle Tıp Dergisi*, 2011; 38 (1): 49-56.
18. Cerit B, Öz F. Hemşirelerde duygusal zekanın iletişim becerilerine etkisi. *Sağlık Akademisi Kastamonu*, 2019; 4(1), 11-21.
19. Nilsen ML, Sereika S, Happ MB. Nurse and patient characteristics associated with duration of nurse talk during patient encounters in ICU. *Heart & Lung*, 2013; 42(1), 5-12.
20. Sharpe B and Hemsley B. Improving nurse-patient communication with patients with communication impairments: hospital nurses’ views on the feasibility of using mobile communication technologies. *Applied nursing research*, 2016; 30, 228-236.
21. Otuzoğlu M ve Karahan A. Determining the effectiveness of illustrated communication material for communication with intubated patients at an intensive care unit. *International Journal Of Nursing Practice*, 2014; 20(5), 490-498.
22. Patak L, Gawlinski A, Fung N I, Doering L, Berg J, Henneman E A. Communication boards in critical care: patients’ views. *Applied Nursing Research*, 2006; 19(4): 182-190.
23. Balkul Hİ ve Akıncı Ş. Sözlü çeviride kullanılan teknolojik araçların sınıflandırılması. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 2019; (15), 391-406.
24. Yava A ve Koyuncu A. Entübe hastalar ile iletişim deneyimlerimiz: olgu sunumları. *Gülhane Med J*, 2006; 48: 175-179

25. Tuna H İ ve Korkmaz M. Yoğun Bakım Ünitelerinde Çalışan Hemşirelerin Hemşire Hasta İletişimine Yönelik Düşüncelerinin İncelenmesi, *International Refereed Journal Of Nursing Researches*, 2017; 9: 115-127
26. Ten Hoorn S, Elbers P W, Girbes A R, Tuinman P R. Communicating with conscious and mechanically ventilated critically ill patients: a systematic review. *Critical Care*, 2016; 20(1): 333
27. Topbaş S, Birol NY, Çiftci HB, ve ark. COVID-19 Pandemisi Sürecinde Dil ve Konuşma Terapisi Yönetimi:“Şimdi Ne Yapmalıyız?”. *Dil Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi*, 2020; 3(1), 1-30.
28. Yavuz EM ve Gürsoy A. Patient communication following laryngectomy: a pilot study using visual communication guide, *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 2007;4, 28-42.
29. Rodriguez CS, Rowe M, Koepfel B, et all. Development of a communication intervention to assist hospitalized suddenly speechless patients. *Technology and Health Care*, 2012; 20, 489-500.
30. Vidatak (2018). Vidatak and acuity medical announce the launch of VidaTalk™, the first evidencebased iPad communication tool for mechanically ventilated patients. (24.07.2021 tarihinde <http://www.vidatak.com/vidatalk.html> adresinden ulaşılmıştır)
31. Lingraphica. The Aphasia Company. <https://www.aphasia.com/products/touchtalk/> Son erişim tarihi: 24.07.2021 pdf: (24.07.2021 tarihinde https://devices.aphasia.com/hubfs/Downloadable_Content/User-Guide-J0920.pdf adresinden ulaşılmıştır)